

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра «Менеджменту»

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

для виконання самостійних та індивідуальних завдань
з курсу «Адміністрування публічними фінансами»
для здобувачів вищої освіти
за освітньо-науковою програмою підготовки магістр
спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування»
(шифр і назва спеціальності)
галузі знань 28 «Публічне управління та адміністрування»
(шифр і назва напрямку підготовки)

Запоріжжя-2018

Методичні вказівки до проведення самостійних та індивідуальних занять з дисципліни «Адміністрування публічних фінансів» для здобувачів вищої освіти за освітньо-науковою програмою підготовки магістр спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» галузі знань 28 «Публічне управління та адміністрування». – Запоріжжя: ЗНТУ, 2018. – 15 с.

Укладач: доц. каф. менеджменту І.А. Нечасва.

Затверджено на засіданні
кафедри менеджменту
Протокол № 10
від “17” травня 2017 року

Схвалено науково-методичною комісією
вищого навчального закладу
галузі знань 28 «Публічне управління та адміністрування»
спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування»
Протокол № 9
від “ 26 ” травня 2017 року

ЗМІСТ

1. Опис навчальної дисципліни.....	4
2. Мета та завдання навчальної дисципліни.....	4
3. Програма навчальної дисципліни.....	6
4. Самостійна робота.....	8
5. Вибіркові самостійні завдання.....	13
6. Рекомендована література.....	14

1.Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4,0	Галузь знань <u>28 «Публічне управління та адміністрування»</u> (шифр і назва)	<u>Нормативна</u>	
Змістових модулів – 3	Спеціальність: <u>281 «Публічне управління та адміністрування»</u> (шифр і назва)	Рік підготовки: 5-й	
Індивідуальне науково-дослідне завдання - (назва)		Семестр	
Загальна кількість годин – 120 год.		9-й	9-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 год. самостійної роботи здобувачів вищої освіти – 6 год.	Освітньо-кваліфікаційний рівень: <u>магістр</u>	Лекції	
		28 год.	6 год.
		Практичні, семінарські	
		14 год.	2 год.
		Самостійна робота	
		78 год.	112 год.
		Вид контролю	
		іспит	іспит

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 35% / 65%.

для заочної форми навчання – 7% / 93%.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни є формування у здобувачів вищої освіти сучасного економічного мислення і системи спеціальних знань про базові поняття щодо діяльності в сфері адміністрування та управління публічними фінансами, змісту її окремих напрямів та їх взаємозв'язку, системи показників, що її характеризують.

Вивчення здобувачами вищої освіти курсу «Адміністрування публічними фінансами» має на меті вирішення наступних **задач**:

- оволодіння економічними категоріями, термінами фінансових відносин держави, органів місцевого самоврядування, позабюджетних фондів, господарюючих суб'єктів, міжнародних фінансів;

- вивчення складу, структури, функцій, загальних принципів побудови, управління державними та муніципальними фінансами, фінансово-кредитною, бюджетною, податковою підсистемами; принципів організації міжбюджетних відносин, фінансів публічних організацій; специфіки галузей, форм та особливостей страхування; впливу фінансів на економіку та соціальну сферу; міжнародних фінансів; розвиток процесів глобалізації світової економіки;

- опанування засобами економічного аналізу бюджетних показників, проведення необхідних фінансово-економічних розрахунків;

- закріплення навичок самостійної роботи з літературними джерелами, нормативними документами органів державної влади та управління, місцевого самоврядування.

Курс інтегрує в собі знання з макроекономіки, економетрики, обліково-фінансових дисциплін, зокрема бухгалтерського обліку та загальної теорії фінансів.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі вищої освіти повинні:

знати:

- структуру та тенденції розвитку української та світової фінансових систем;
- знати основи організації грошово-кредитного регулювання, взаємозв'язків між різними частинами грошового обороту, грошового та торгового обороту, основи банківської та біржової справи, основи організації оподаткування та страхування, державних та муніципальних фінансів;

- знати основні категорії та поняття бюджетного та податкового права, їх систему та джерела;

- розуміти багатогранність фінансових процесів у сучасному світі, їх взаємозв'язок з іншими процесами, що відбуваються у суспільстві;

уміти:

- використовувати отримані знання для вирішення конкретних практичних ситуацій,;

- вирішувати нестандартні задачі, прогнозувати економічні процеси в сфері грошових, фінансових та кредитних відносин;

- аналізувати фінансову, податкову та бюджетну звітність;

- збирати необхідні статистичні дані, обробляти їх, аналізувати та надавати в затребуваній для інформаційного огляду та/або аналітичного звіту формі;

володіти:

- навичками роботи в закладах фінансової та кредитної системи, включаючи зовнішньоекономічну сферу, бути спроможним самостійно працювати на посадах, що потребують аналітичного підходу в нестандартних ситуаціях;

- методами економічного аналізу поведінки економічних агентів та ринків в глобальному середовищі;

- навичками роботи з нормативними документами.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Сутність та функції публічних фінансів.

Тема 1. Основи теорії публічних фінансів

Сутність та функції фінансів. Основні ланки фінансової системи країни. Поняття, сутність, функції та особливості публічних фінансів. Принципи організації публічних фінансів. Значення публічних фінансів для економіки. Історичні етапи розвитку публічних фінансів.

Фінансова політика держави. Грошово-кредитна (монетарна) та бюджетно-податкова (фіскальна) політика. Повноваження державних органів в фінансовій системі.

Структура фінансової системи. Фінанси підприємств та організацій як основа формування публічних фінансів. Державні позабюджетні фонди. Державний кредит. Державні та муніципальні фінансові інститути.

Система державних органів, що регулюють фінансову сферу.

Поняття розпорядження грошовими коштами публічного утворення. Класифікація публічних видатків: адміністративна класифікація; класифікація за політичними ознаками; класифікація за економічними ознаками.

Вплив публічних видатків на економіку. Вплив фінансів на внутрішню політику. Вплив публічних фінансів на політичну структуру. Посилення влади фінансових органів.

Вплив публічних фінансів на міжнародну політику. Вплив публічних фінансів на державне управління.

Тема 2. Державний сектор та фінансові інститути

Суспільні блага та «фіаско ринку». Надання суспільних благ. Змішані блага. Мериторні блага. Ефективне забезпечення приватних та суспільних благ. Розподілення суспільних благ за рахунок бюджету. Підходи до справедливого розподілу.

Суспільний вибір та фінансова політика. Огляд фінансової структури держави. Класи та групи інтересів. Лобізм в бюджетному процесі. Логролінг.

Моделі мультиплікатора з фіксованими інвестиціями. Моделі мультиплікатора зі змінними інвестиціями.

Вбудована пристосованість. Розподіл фінансових ефектів в часі. Податок або зміна видатків.

Тема 3. Бюджетна політика та макроекономічна стабілізація

Державний та муніципальний бюджет. Бюджетна побудова України. Принципи побудови бюджетної системи. Бюджетна класифікація. Аналіз бюджету. Міжбюджетні відносини та бюджетні трансфери. Бюджетне планування та бюджетний процес.

Органи, що розробляють закон про бюджет. Роль виконавчої влади: уряд, міністерство фінансів. Роль парламенту. Принципи багатокомпонентності бюджету. Бюджетні субсидії та вирівнювання бюджетних можливостей суб'єктів держави.

Методи складання бюджету та його балансування. Доходи бюджету публічного утворення. Видатки бюджету публічного утворення. Бюджетний дефіцит та джерела його фінансування. Профіцит бюджету.

Імовірні ресурси. Імовірні видатки. Визначення фінансової рівноваги. Затвердження державних видатків. Процедура затвердження видатків. Прийняття закону про бюджет. Єдність затверджених видатків. Правило єдності бюджету. Пом'якшення правила бюджетної єдності.

Проблеми, що виникають при складанні проектів бюджетів. Значення бюджетного регулювання на даній стадії бюджетного процесу. Проблеми, що виникають при розгляді та затвердженні проектів бюджетів. Правові наслідки, що настають при незатвердженні проектів бюджетів в строк, встановлений законодавством України.

Контроль за виконанням бюджету. Техніка контролю над виконанням бюджету. Парламентський контроль над виконанням бюджету. Механізм парламентського контролю над виконанням бюджету в різних країнах.

Поняття та функції казначейства. Баланс казначейських операцій. Платіжний баланс та кругообіг грошових коштів. Проблеми казначейського виконання бюджетів. Проблеми, що виникають на звітній стадії бюджетного процесу. Проблеми відповідальності у разі відхилення звіту про виконання бюджету.

Позабюджетні фонди держави. Соціально-економічна сутність позабюджетних фондів (Пенсійний фонд України. Фонд соціального страхування України. Тощо)

Змістовий модуль 2. Податкова система та податкове адміністрування

Тема 4. Організація податкової системи

Поняття та сутність податку. Функції податків. Види податків. Оподаткування та його принципи. Поняття та сутність зборів. Функції зборів. Історичний розвиток форм (систем) податків та зборів. Економічні та правові ознаки податку. Податок та інші види обов'язкових платежів. Податкові та неподаткові збори. Податок та мито. Податок та страхові внески. Квaziподатки. Добровільні «податки».

Природа податкового тягаря. Поняття та механізм податкового впливу. Зміни податкового впливу. Його вплив на структуру бюджету публічного утворення.

Цілі введення податків – фінансові та не фінансові.

Витрати зборів та уплати податків. Податкові викривлення. Надлишковий податковий тягар.

Вплив податків на виробничий потенціал економіки: на ринок праці, на приватні заощадження та інвестиції. Економічне зростання та сфера впливу податків.

Аналіз основних видів податків. Прибутковий податок: визначення доходу, що оподатковується, податкові пільги, податкові скидки. Прогресивна та регресивна податкова шкала. Податок на прибуток корпорації: структура податку, амортизаційні схеми, інвестиційні податкові скидки.

Податок на споживання – опосередковані податки. Податок на додану вартість. Акцизи. Розподіл податкового тягара. Податок на власність та нерухомість. Обґрунтування оподаткування власності.

Структура та розподіл багатства у суспільстві. Структура та база податку на власність. Розподіл тягара податку на власність. Податок на капітал. Податок на заробітну плату. Рівень податкових ставок та ставок страхових внесків та порядок їх адміністрування.

Тема 5. Податкове адміністрування

Поняття податкового адміністрування. Історія питання. Юридичні аргументи «за» та «проти» правомірності податкового адміністрування підприємницької діяльності. Відмінність податкового адміністрування від ухилення від сплати податків. Природа та причини податкового адміністрування.

Загальні та спеціальні методи податкового адміністрування підприємницької діяльності. Метод вибору системи оподаткування, метод вибору місця державної реєстрації суб'єкта підприємницької діяльності, метод вибору організаційно-правової форми. Методи прямого скорочення, заміни та розділу відносин, трансферт-прайсінгу, вибору пільгової операції, пільгового підприємства, заліку та повернення податків переносу строків виконання обов'язків по сплаті податків, зміна строків виникнення податкових зобов'язань.

Значення вибору системи оподаткування для цілей податкового адміністрування. Правове значення спеціальних податкових режимів для цілей податкового адміністрування.

Використання правового режиму оподаткування при спрощеній системі оподаткування для цілей податкового адміністрування. Використання режимів єдиного податку на доход, режиму угоди про розділ продукції, режиму оподаткування в особливих економічних зонах, в закритих адміністративно-територіальних утвореннях для цілей податкового адміністрування.

Правове та практичне значення вибору території ведення підприємницької діяльності. Значення регіонального та місцевого податкового законодавства для цілей податкового адміністрування.

Вибір часу створення підприємства.

Правове значення методу офшору для цілей податкового адміністрування. Особливості правового регулювання окремих фінансово-господарських операцій, що необхідно враховувати при виборі конкретної офшорної юрисдикції.

Ухвали про запобігання подвійного оподаткування. Правове значення таких угод для цілей податкового адміністрування.

Змістовий модуль 3. Адміністрування фінансами державних та муніципальних підприємств та організацій

Тема 6. Економіка державного боргу

Поняття державного та муніципального кредиту. Види та форми державного та муніципального кредиту.

Зміст та структура державного боргу. Аналіз теорій державного боргу. Дж. М. Кейнс та «нова ортодоксія» фіскальне витискування. Рикардіанська еквівалентність. Борг та мертвий тягар оподаткування. «Здорові фінанси» та «функціональні фінанси».

Державний борг та фінансова платоспроможність. Політика строків платежів та витрати на виплату відсотків. Ринок регіонального та місцевого боргу. Причини боргового фінансування державних видатків. Фіскальний консерватизм. «Золоте правило» державних фінансів. Займи замість грошової емісії. Наказ виборців та фіскальна ілюзія.

Короткострокова фінансова стабілізація. Державний борг та стійкість публічних фінансів. Класифікація державного боргу: ринковий та неринковий, внутрішній та зовнішній, валовий та чистий. Управління зовнішнім боргом. Основні методи управління боргом публічного утворення. Боргова стратегія.

Тема 7. Управління фінансами державних та муніципальних підприємств та організацій

Характеристика етапів бюджетної реформи в Україні. Бюджетні, автономні та казенні організації. Реформування системи державних унітарних підприємств.

Актуальність та сутність системи бюджетування, що орієнтована на результат. Алгоритм бюджетування.

4. Самостійна робота

Самостійна робота здобувача вищої освіти (СР) – це форма організації навчального процесу, при якій заплановані завдання виконуються здобувачем вищої освіти під методичним керівництвом викладача, але без його безпосередньої участі. СР є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом під час позааудиторної навчальної роботи здобувача вищої освіти.

Метою СР є засвоєння в повному обсязі навчальної програми та послідовне формування у здобувачів вищої освіти самостійності як риси характеру, що відіграє суттєву роль у формуванні сучасного фахівця вищої кваліфікації.

Основними формами СР є такі:

- опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу;
- вивчення окремих тем або питань, що передбачені для самостійного опрацювання;
- підготовка до семінарських, практичних (лабораторних) занять та виконання домашніх завдань;
- систематика вивченого матеріалу курсу перед написанням модулів та підготовка до контрольних робіт та інших форм поточного контролю;
- виконання індивідуальних завдань (написання рефератів, здійснення наукових досліджень з підготовкою доповіді на науковій конференції та/або публікацією статті (тез доповіді) у науковому збірнику, пошук (підбір) та огляд літературних джерел за заданою проблематикою курсу, підготовка та проведення здобувачем вищої освіти на практичному занятті міні-лекції, складання словника по курсу, розробка тематичного кросворду, написання реферату за заданою тематикою тощо).

Всі завдання самостійної роботи поділяються на обов'язкові та вибіркові. До обов'язкових належать завдання, які здобувачі вищої освіти мають виконувати обов'язково впродовж вивчення даної дисципліни. Вибіркові включають альтернативні завдання, серед яких здобувач вищої освіти на власний розсуд обирає конкретні завдання з тим, щоб набрати необхідну кількість балів.

Обов'язкові самостійні завдання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Тема 1. Основи теорії публічних фінансів I. Опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу. II. Підготовка до виступу на семінарському занятті з наступних питань: 1. Сутність та функції фінансів. 2. Основні ланки фінансової системи країни. 3. Поняття, сутність, функції та особливості публічних фінансів. Принципи організації публічних фінансів. Значення публічних фінансів для економіки. Історичні етапи розвитку публічних фінансів. 4. Фінансова політика держави. Грошово-кредитна (монетарна) та бюджетно-податкова (фіскальна) політика. 5. Повноваження державних органів в фінансовій системі. 6. Структура фінансової системи. Фінанси підприємств та організацій як основа формування публічних фінансів. 7. Державні позабюджетні фонди. Державний кредит. Державні та муніципальні фінансові інститути. 8. Система державних органів, що регулюють фінансову сферу. 9. Поняття розпорядження грошовими коштами публічного утворення. 10. Класифікація публічних видатків: адміністративна класифікація; класифікація за політичними ознаками; класифікація за економічними ознаками. 11. Вплив публічних видатків на економіку. Вплив фінансів на внутрішню політику. Вплив публічних фінансів на політичну структуру. Посилення влади фінансових органів. Вплив публічних фінансів на міжнародну політику. Вплив публічних фінансів на державне управління. III. Дати відповідь на тестові питання IV. Виконати практичне завдання.	11	16
2	Тема 2. Державний сектор та фіскальні інститути I. Опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу. II. Підготовка до виступу на семінарському занятті з наступних питань: 1. Суспільні блага та «фіаско ринку». Надання суспільних благ. 2. Змішані блага. Мериторні блага. Ефективне забезпечення приватних та суспільних благ. 3. Розподілення суспільних благ за рахунок бюджету. Підходи до справедливого розподілу. 4. Суспільний вибір та фіскальна політика. Огляд фіскальної структури держави. Класи та групи інтересів. Лобізм в бюджетному процесі. Логролінг. 5. Моделі мультиплікатора з фіксованими інвестиціями.	11	16

	6. Моделі мультиплікатора зі змінними інвестиціями. 7. Вбудована пристосованість. Розподіл фіскальних ефектів в часі. Податок або зміна видатків. III. Дати відповідь на тестові питання. IV. Виконати практичне завдання.		
3	Тема 3. Бюджетна політика та макроекономічна стабілізація I. Опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу. II. Підготовка до виступу на семінарському занятті з наступних питань: 1. Державний та муніципальний бюджет. Бюджетна побудова України. Принципи побудови бюджетної системи. 2. Бюджетна класифікація. Аналіз бюджету. Міжбюджетні відносини та бюджетні трансфери. Бюджетне планування та бюджетний процес. 3. Органи, що розробляють закон про бюджет. Роль виконавчої влади: уряд, міністерство фінансів. Роль парламенту. 4. Принципи багатокомпонентності бюджету. Бюджетні субсидії та вирівнювання бюджетних можливостей суб'єктів держави. 5. Методи складання бюджету та його балансування. 6. Доходи бюджету публічного утворення. Видатки бюджету публічного утворення. Бюджетний дефіцит та джерела його фінансування. Профіцит бюджету. 7. Імовірні ресурси. Імовірні видатки. Визначення фінансової рівноваги. 8. Затвердження державних видатків. Процедура затвердження видатків. Прийняття закону про бюджет. Єдність затверджених видатків. Правило єдності бюджету. Пом'якшення правила бюджетної єдності. 9. Проблеми, що виникають при складанні проектів бюджетів. 10. Значення бюджетного регулювання на даній стадії бюджетного процесу. Проблеми, що виникають при розгляді та затвердженні проектів бюджетів. Правові наслідки, що настають при незатвердженні проектів бюджетів в строк, встановлений законодавством України. 11. Контроль за виконання бюджету. Техніка контролю над виконанням бюджету. Парламентський контроль над виконанням бюджету. Механізм парламентського контролю над виконанням бюджету в різних країнах. 12. Поняття та функції казначейства. Баланс казначейських операцій. Платіжний баланс та кругообіг грошових коштів. Проблеми казначейського виконання бюджетів. 13. Проблеми, що виникають на звітній стадії бюджетного процесу. Проблеми відповідальності у разі відхилення звіту про виконання бюджету. 14. Позабюджетні фонди держави. Соціально-економічна сутність позабюджетних фондів. III. Дати відповідь на тестові питання. IV. Виконати практичне завдання.	11	16
4	Тема 4. Організація податкової системи	11	16

	I. Опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу. II. Підготовка до виступу на семінарському занятті з наступних питань: 1. Поняття та сутність податку. Функції податків. Види податків. Оподаткування та його принципи. 2. Поняття та сутність зборів. Функції зборів. Історичний розвиток форм (систем) податків та зборів. 3. Економічні та правові ознаки податку. Податок та інші види обов'язкових платежів. Податкові та неподаткові збори. Податок та мито. Податок та страхові внески. Квaziподатки. Добровільні «податки». 4. Природа податкового тягаря. 5. Поняття та механізм податкового впливу. Зміни податкового впливу. Його вплив на структуру бюджету публічного утворення. 6. Цілі введення податків – фінансові та не фінансові. 7. Витрати зборів та уплати податків. Податкові викривлення. Надлишковий податковий тягар. 8. Вплив податків на виробничий потенціал економіки: на ринок праці, на приватні заощадження та інвестиції. Економічне зростання та сфера впливу податків. 9. Аналіз основних видів податків. Прибутковий податок: визначення доходу, що оподатковується, податкові пільги, податкові скидки. Прогресивна та регресивна податкова шкала. Податок на прибуток корпорації: структура податку, амортизаційні схеми, інвестиційні податкові скидки. 10. Податок на споживання – опосередковані податки. Податок на додану вартість. Акцизи. Розподіл податкового тягаря. Податок на власність та нерухомість. Обґрунтування оподаткування власності. 11. Структура та розподіл багатства у суспільстві. Структура та база податку на власність. Розподіл тягаря податку на власність. Податок на капітал. Податок на заробітну плату. Рівень податкових ставок та ставок страхових внесків та порядок їх адміністрування. III. Дати відповідь на тестові питання IV. Виконати практичне завдання V. Розв'язати задачі.		
5	Тема 5. Податкове адміністрування I. Опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу. II. Підготовка до виступу на семінарському занятті з наступних питань: 1. Поняття податкового адміністрування. Історія питання. Юридичні аргументи «за» та «проти» правомірності податкового адміністрування підприємницької діяльності. Відмінність податкового адміністрування від ухилення від сплати податків. Природа та причини податкового адміністрування. 2. Загальні та спеціальні методи податкового адміністрування підприємницької діяльності. Метод вибору системи оподаткування, метод вибору місця державної реєстрації	11	16

	суб'єкта підприємницької діяльності, метод вибору організаційно-правової форми. Методи прямого скорочення, заміни та розділу відносин, трансферт-прайсінгу, вибору пільгової операції, пільгового підприємства, заліку та повернення податків переносу строків виконання обов'язків по сплаті податків, зміна строків виникнення податкових зобов'язань. 3. Значення вибору системи оподаткування для цілей податкового адміністрування. Правове значення спеціальних податкових режимів для цілей податкового адміністрування. 4. Використання правового режиму оподаткування при спрощеній системі оподаткування для цілей податкового адміністрування. 5. Використання режимів єдиного податку на доход, режиму угоди про розділ продукції, режиму оподаткування в особливих економічних зонах, в закритих адміністративно-територіальних утвореннях для цілей податкового адміністрування. 6. Правове та практичне значення вибору території ведення підприємницької діяльності. Значення регіонального та місцевого податкового законодавства для цілей податкового адміністрування. 7. Вибір часу створення підприємства. 8. Правове значення методу офшору для цілей податкового адміністрування. Особливості правового регулювання окремих фінансово-господарських операцій, що необхідно враховувати при виборі конкретної офшорної юрисдикції. 9. Ухвали про запобігання подвійного оподаткування. Правове значення таких угод для цілей податкового адміністрування. ІІІ. Дати відповідь на тестові питання ІV. Виконати практичне завдання.		
6	Тема 6 Економіка державного боргу І. Опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу. ІІ. Підготовка до виступу на семінарському занятті з наступних питань: 1. Поняття державного та муніципального кредиту. Види та форми державного та муніципального кредиту. 2. Зміст та структура державного боргу. Аналіз теорій державного боргу. Дж. М. Кейнс та «нова ортодоксія» фіскальне витискування. Рикардіанська еквівалентність. Борг та мертвий тягар оподаткування. «Здорові фінанси» та «функціональні фінанси». 3. Державний борг та фінансова платоспроможність. Політика строків платежів та витрати на виплату відсотків. Ринок регіонального та місцевого боргу. Причини боргового фінансування державних видатків. Фіскальний консерватизм. «Золоте правило» державних фінансів. Займи замість грошової емісії. Наказ виборців та фіскальна ілюзія. 4. Короткострокова фінансова стабілізація. Державний борг та стійкість публічних фінансів. Класифікація державного боргу: ринковий та неринковий, внутрішній та зовнішній, валовий та чистий. Управління зовнішнім боргом. Основні методи управління боргом публічного утворення. Боргова стратегія.	11	16

	III. Дати відповідь на тестові питання IV. Виконати практичне завдання.		
7	Тема 7 Управління фінансами державних та муніципальних підприємств та організацій I. Опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу. II. Підготовка до виступу на семінарському занятті з наступних питань: 1. Характеристика етапів бюджетної реформи в Україні. 2. Бюджетні, автономні та казенні організації. 3. Реформування системи державних унітарних підприємств. 4. Актуальність та сутність системи бюджетування, що орієнтована на результат. Алгоритм бюджетування. III. Дати відповідь на тестові питання IV. Виконати практичне завдання.	12	16
	Разом	78	112

5. Вибіркові самостійні завдання

Тема 1. Основи теорії публічних фінансів

Зміст навчальних завдань:

- 1) поясніть передумови та можливості цілеспрямованого використання фінансів в суспільному відтворенні;
- 2) перелічить фінансові ресурси, джерела їх формування, види та фактори росту;
- 3) поясніть необхідність та механізми державного фінансового регулювання економіки на макро-, мезо- та макрорівнях;
- 4) розкрийте зміст фінансового механізму, як інструменту реалізації фінансової політики публічної влади.

Тема 2. Державний сектор та фіскальні інститути

Зміст навчальних завдань:

- 1) розкрийте правовий статус фінансових органів;
- 2) окресліть основні повноваження фінансових органів в Україні;
- 3) опишіть типову структуру фінансових органів;
- 4) розкрийте порядок здійснення взаємодії фінансових органів з іншими органами державної влади в Україні;
- 5) розкрийте сутність основних варіантів можливого реформування структур фінансово-економічної сфери України.

Тема 3. Бюджетна політика та макроекономічна стабілізація

Зміст навчальних завдань:

- 1) дайте визначення бюджетної класифікації;
- 2) опишіть структури бюджетної класифікації України;
- 3) поясніть порядок формування доходів бюджетів України та її суб'єктів;
- 4) поясніть, що відноситься до неподаткових доходів бюджету%;
- 5) перелічить та розкрийте зміст основних інструментів регулювання неплатоспроможності регіональних та місцевих органів влади;
- 6) поясніть різницю в режимах функціонування бюджетів та процедурах регулювання неплатоспроможності в різних країнах (наприклад, Італії, Угорщині, США, тощо);
- 7) перелічить умови ефективності наданням боржникам фінансової допомоги;

- 8) розкрийте склад нормативно-правових актів, якими регулюється процес фінансової санації в Україні;
- 9) розкрийте суть механізму введення тимчасової фінансової адміністрації та санації різних рівнів бюджетів.

Тема 4. Організація податкової системи

Зміст навчальних завдань:

- 1) визначить місце податків в системі фінансових відносин, їх економічний зміст та функції;
- 2) розкрийте основні принципи здійснення податкової політики держави в сучасних умовах;
- 3) розкрийте поняття податкової системи та опишіть основи її побудови;
- 4) поясніть основні напрями податкової реформи в Україні.

Тема 5. Податкове адміністрування

Зміст навчальних завдань:

- 1) опишіть особливості податкової політики на рівні місцевого самоврядування (на прикладі територіального бюджету);
- 2) закордонний досвід податкової політики територіальних утворень;
- 3) поясніть сутність політики неподаткових доходів (на прикладі територіального бюджету).

Тема 6 Економіка державного боргу

Зміст навчальних завдань:

- 1) специфіка політики бюджетних видатків на різних рівнях бюджетної системи;
- 2) фінансова відповідальність територіальних органів влади;
- 3) зміст та принципи функціонування фінансів в сфері підприємницької діяльності;
- 4) зміст та принципи функціонування фінансів в державному секторі економіки.

Тема 7 Управління фінансами державних та муніципальних підприємств та організацій

Зміст навчальних завдань:

- 1) опишіть порядок формування фінансового результату в державних та муніципальних підприємствах та організаціях;
- 2) поясніть особливості фінансового планування на підприємствах державного сектору;
- 3) намалюйте схематично фінансовий механізм установ та організацій державного сектору економіки.

6. Рекомендована література

Основна

1. Бюджетний кодекс України // Відомості Верховної Ради України, 2010 р. №50—51.
2. Податковий кодекс України від 2.12.2010р. №2755-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.rada.gov.ua
3. Річні звіти Рахункової Палати України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ac-rada.gov.ua/control/main/uk/publish/category/32826>
4. Господарський кодекс України. Закон України № 436-IV від 16.01.2003. – [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
5. Адміністрування податків, зборів, платежів: навч. посіб. / [В.П. Хомутенко, І.С. Луценко, А.В. Хомутенко]; за заг. ред. В.П. Хомутенко – Одеса: «Атлант», 2015. – 314 с.
6. Боргова стійкість державних фінансів / за ред. Т. І. Єфименко, С. А. Єрохіна, Т. П. Богдан. – К. : ДННУ «Акад. фін. управління», 2014. – 712 с.

7. Хомутенко В. П., Луценко І. С., Хомутенко А. В. Державний аудит публічних фінансів: навч. посіб. – Одеса: «Кримполіграфпапір», 2016. – 412 с.
8. Лук'яненко І. Бюджетно-податкова політика України: нові виклики : монографія / І. Лук'яненко, М. Сидорович. – К. : НАУКМА, 2014. – 229 с.
9. Динаміка податкового навантаження в Україні в контексті реалізації податкової реформи / за ред. Т. І. Єфименко, А. М. Соколовської. – К. : ДННУ “Академія фінансового управління”, 2013. – 494 с.
10. Податкова політика: теорія, методологія, інструментарій. Навчальний посібник. / Під редакцією д-ра екон. наук, проф. Іванова Ю. Б., д-ра екон. наук, проф. Майбутова І. А. – Х. : ВД «ІНЖЕК», 2010. – 492 с.
11. Базилевич В. Д. Державні фінанси : навч. посібн. / В. Д. Базилевич, Л. О. Баластрик ; за заг. ред. В. Д. Базилевича. – К. : Атіка, 2004. – 368 с.
12. Василик О. Д. Державні фінанси України : підручник / О. Д. Василик, К. В. Павлюк. – К. : Центр навчальної літератури, 2004. – 608 с.
13. Дегтяр А. О. Публічні фінанси : навч. посібн. / А. О. Дегтяр, М. В. Гончаренко, О. С. Лесная. Х. : С. А. М., 2011. – 512 с.
14. Нечаєва, І. А. Аналіз формування та витрачання публічних фондів грошових коштів в умовах бюджетної децентралізації [Електронний ресурс] / І. А. Нечаєва // Електронне наукове фахове видання "Ефективна економіка". – Режим доступу: <http://www.m.nayka.com.ua/?op=1&j=efektyvna-ekonomika&s=eng&z=5429>
15. Нечаєва, І. А. Напрями, особливості та проблеми формування та використання місцевих фінансів в Україні в умовах бюджетної децентралізації [Текст] / І. А. Нечаєва // Економіка та держава. – 2017. – № 7. – С. 40 – 48.
16. Нечаєва, І. А. Бюджетна децентралізація: підсумки, результати та наслідки перших етапів її впровадження для місцевих фінансів (на прикладі Запорізької області) [Текст] / І. А. Нечаєва // Інвестиції : практика та досвід. – 2017. – № 19. – С. 72 – 81.

Додаткова

1. Hindriks, Jean. Intermediate Public Economic / Jean Hindriks and Gareth D. Myles. – Cambridge, Massachusetts: The MIT Press, 2006. – 724 p.
2. Hashimzade, Nigar. Solution Manual to Accompany Intermediate Public Economic / Nigar Hashimzade, Jean Hindriks and Gareth D. Myles. – Cambridge, Massachusetts: The MIT Press, 2006. – 554 p.

Інформаційні ресурси

1. Ukrstat.org - публикация документов Государственной Службы Статистики Украины [Електронний ресурс].- Режим доступу: <https://ukrstat.org/>.
2. Державний комітет статистики України [Електронний ресурс] / Держстат України.- Електронні данні. – Київ: Держстат України, 1998-2015. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
3. Головне управління статистики у Запорізькій області [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.zp.ukrstat.gov.ua/>.
4. Освітній портал – <http://nashol.com/knigi-po-menedjmentu/>
5. Електронна бібліотека – <http://nashol.com/2012062265660/antikrizisnoe-upravleniebelyaev-a-a-korotkov-e-m-2011.html>
6. Електронна бібліотека – <http://www.xcomp.biz/>
7. Українські підручники онлайн – <http://pidruchniki.ws/>
8. <http://ie.at.ua/> – науково-виробничий журнал «ІННОВАЦІЙНА ЕКОНОМІКА»
9. http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Emp/texts.html – Збірник наукових праць «Економіка. Менеджмент. Підприємництво»
10. http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Menedzhment/texts.html – Збірник наукових праць «Менеджмент»
11. <http://www.nbu.gov.ua/portal/> – Національна бібліотека ім. В.І. Вернадського
12. http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/eiu/texts.html – Науковий журнал «Економіка і управління»